

TUTKIMUSPAIKKA	Turku, Hämeenkatu 28	KAUP.OSA	KORTTELI	TONTTI
		II	4	1
TUTKIMUKSEN LAATU	Rakennustyömaa			
AIKA	15.5.-22.7.1981			
TUTKIJAT	H.Brusila, N.Lepokorpi, A.Pihlman			
VALOKUVAAJAT	M.Puhakka, A.Pihlman, N.Lepokorpi			
DOKUMENTOITU ALUE				
RAKENTEET YM. VAST. LÖYDÖT	Neljä harmaakiviseinän jäännöstä			
LÖYTÖNUMEROT				
NEGATIIVINUMEROT				
AIKAISEMMAT TUTKIM.				
KARTAT YM. LIITTEET	Yleiskartta 1:250 2 Profiilikarttaa 1:20			
TUTKIMUSTIETOJA				

Kevätkesällä 1981 Suomen Talousseuran omistamalla tontilla (II,4,1, os. Hämeenkatu 28) alkoivat kahden kerrostalon rakennustyöt. Toukokuun 14. päivänä museo sai ilmoituksen perustusten kaivamisen aloittamisesta. Jo aikaisemmin oli tontin takaosasta poistettu työntötraktorilla kallion päällä ollut ohut multakerros.

Tontti sijaitsee Vartiovuoren rinteessä siten, että korkeusero tontin etu- ja takaosien välillä on 15-18 m. Ylemmänä olevissa takaosissa peruskallio nousee lähelle maan pintaa, kun taas tontin keskiosiin tultaessa kallio laskee jyrkästi muodostaen syviä rotkoja. Tontin tasoittamiseksi sen keskiosiin oli aikoinaan ajettu täytemaata. Sitä tukemaan oli rakennettu harmaakivimuuri, joka samalla erotti tontin pihamaa- ja puisto-osan toisistaan.

Kaivuutyöt aloitettiin tontin itäpuolelle rakennettavan rakennuksen perustuksista. Kohta töiden alettua kaivinkone törmäsi harmaakiviin, joiden todettiin muodostavan kiinteän rakenteen. Rakenne kaivettiin esiin ja puhdistettiin, jolloin havaittiin kyseessä olevan harmaakivistä ja tiilistä muuratun seinän (Jäännös 1).

Jäännös 1

Liitteet

1 - 2

Kuvat 7 -

10

Seinä oli koillis-lounais-suuntainen, ja se oli muurattu suoraan kallion päälle. Muurin kokonaispituus oli noin 6,5 m. Sen lounaispää oli 3,5 m:n matkalla muurattu harmaakivistä, muurin korkeus kallioista mitattuna oli 1 m. Koillispään korkeus oli noin 1,6 m, ja sen muurauksessa oli harmaakiven lisäksi käytetty tiiltä. Reunassa tiilimuuraus alkoi heti kallioista muodostaen porrasmaisia levennyksiä; tällä kohdin muuri oli kuitenkin rikkoontunut, eikä alkupe-
räisen ladelman muotoa voitu enää selvittää. Seinän paksuus koillispäässä oli 50-60 cm ja leveämmässä lounaispäässä noin 70 cm. Seinän koillispuolella oli irrallisia harmaakiviä, mahdollisesti peräisin rakennuksen hävinneestä koillisseinästä.

Jäännöksen kartalle merkitsemiseksi käytettiin apuna maahan lyötyjä paaluja, joilla oli merkitty tontille rakennettavien rakennusten paikat. Tontin itäpuolelle tulevan rakennuksen etelänurkkaa merkitseväästä paalusta vedettiin O-linja a rakennuksen kaakkoisseinän suuntaisesti. O-linjaan mitattiin metrilukemat, joita apuna käyttäen alue ruudutettiin 1 m²:n suuruisiin ruutuihin. Jäännös sijoitettiin kartalle sekä piirrettiin sen luoteisprofiili A - B.

Liite 1

Liite 2

Jäännös 2
Liitteet
1 ja 3
Kuva 11

Kaivuutyön edettyä jonkin matkaa kohti tontin koillisnurkkaa paljastui 0,5 m:n syvyydestä harmaakiviperustuksen jäännös (Jäännös 2). Sen muodostivat laastilla kallion päälle muuratut harmaakivet, joita tosin oli jäljellä enää muutamia noin 5 m:n matkalla. Niiden kartalle merkitsemistä varten vedettiin 0-linja b Talousseuran päärakennuksen nurkasta kohtisuoraan tontille, sekä mitattiin linjalle metri- lukemat. Jäännös sijoitettiin kartalle ja piirrettiin sen luoteisprofiili C - D. Perustuksen lounaispää ylettyi 0-linjasta lukien 5 m:n kohdalle, mistä alkoi yleiskartalle merkityn, vielä 1980-luvulla käytössä olleen tukimuuriin liittyneen kellarin betonista valettu kivijalka. Harmaakiviperustus on rikottu kellaria rakennettaessa. Kuvassa 6 nähdään k.o. kellarin sisäänkäynti.

Jäännös 3
Liite 1
Kuva 12

Rikottaessa tonttia jakavaa harmaakivistä muurattua tukimuuria paljastui sen alta poikittain siihen nähden sijaitsevan harmaakiviseinän pääty (Jäännös 3). Kun jäännös oli kaivettu kokonaan esiin, sen pituudeksi mitattiin noin 6 m. Seinän paksuus oli 1-1,3 m. Jäännös sijaitsi aivan tontin mukulakivetyltä pihalta puistoon johtavien portaiden vieressä, niiden itäpuolella. Perustuksen kohdalla peruskallio las-ki jyrkästi muodostaen syvän rotkon. Perustusta ei oltu muurattu kallion päälle, vaan sen alla oli tiivis likaisen sa-ven muodostama kerros.

Liite 1

Seinä oli muurattu laastilla harmaakivistä ja osittain myöskin tiilestä. Tiilten mittoja ei saatu merkittyä muistiin, sillä seinää esille kaivettaessa kaivinkone rikkoi jonkin verran sen yläosaa. Seinän korkeudeksi saatiin kuitenkin mitattua 2,2 m. Jäännös merkittiin kartalle. Apuna käytettiin Talousseuran päärakennuksen seinästä otettuja mittoja.

Jäännös 4
Liite 1
Kuvat
13 - 14

Samaan aikaan edellä mainitun seinän kanssa paljastui sen läheisyydestä toinen, hieman ylempänä rinteessä sijainnut harmaakiviperustuksen jäännös (Jäännös 4). Se oli muurattu suoraan kallion päälle, ja se oli osittain rikottu, niin että jäljellä oli enää kaksi kivikerrosta käsittävä 4 m:n pituinen jäännös. Se oli muurattu suorakaiteen muotoisista tasaseinäisistä kivilohkareista. Kivet on mahdollisesti louhittu samalta tontilta, sillä tontin yläosan kalliossa oli runsaasti louhinnan jälkiä, ja perustuksen kivilaji oli samaa kuin kallion.

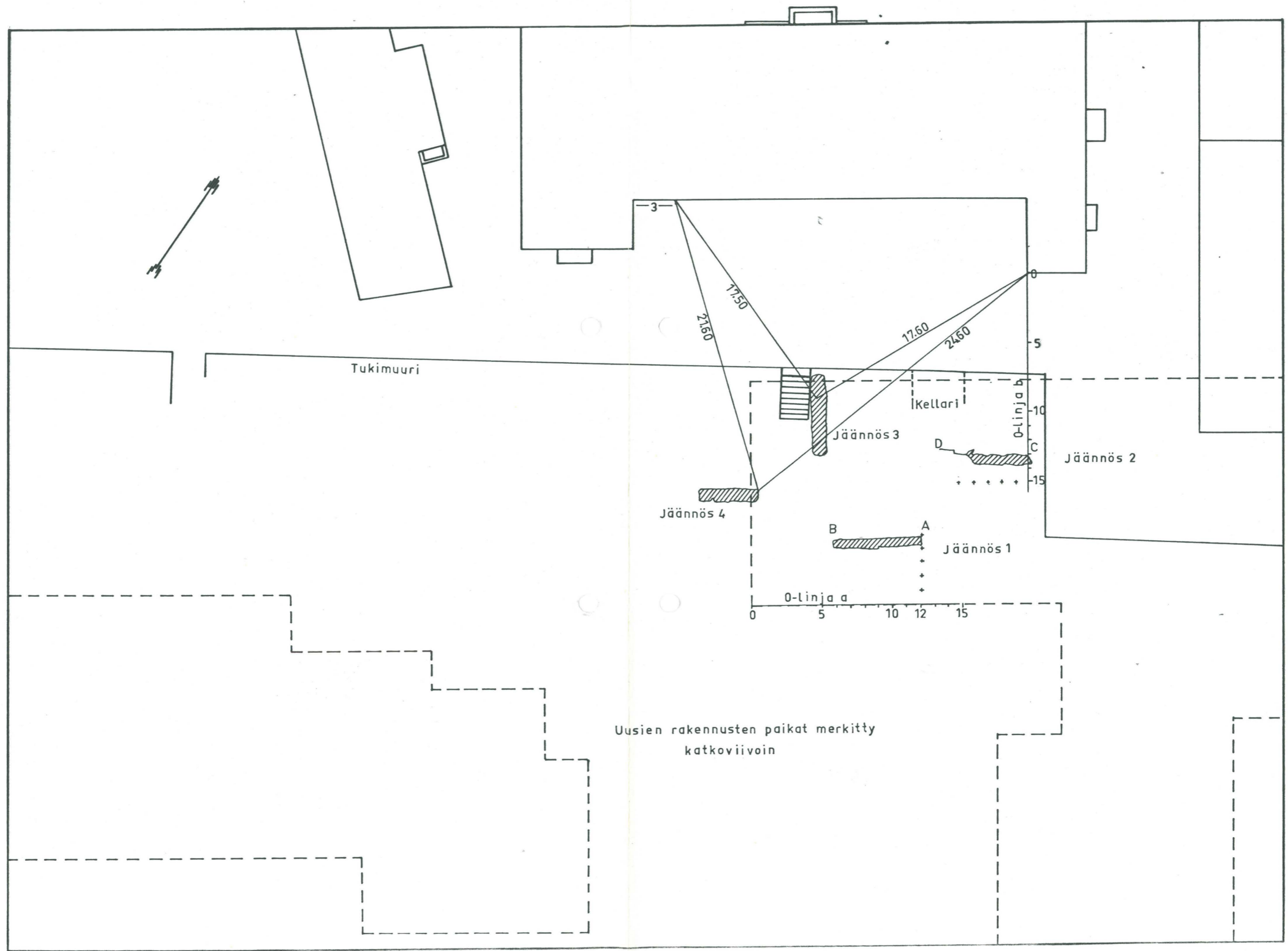
Perustus sijoitettiin kartalle mittaamalla etäisyydet samoista pisteistä rakennuksen seinässä kuin jäännös 3:n kohdalla.

Kuvat
15 - 16

Jäännös 4:n länsipuolella kai vannon seinämän profiilissa oli 2-2,5 m:n paksuisen täyttemaakerroksen alapuolella näkyvissä laasti- ja tiilimurskakerros, jonka paksuus vaihteli 20-50 cm:iin. Tämän kerroksen alapuolella kallion päällä oli irrallisia harmaakiviä.

Dokumentoinnin jälkeen kaikki jäännökset rikottiin.

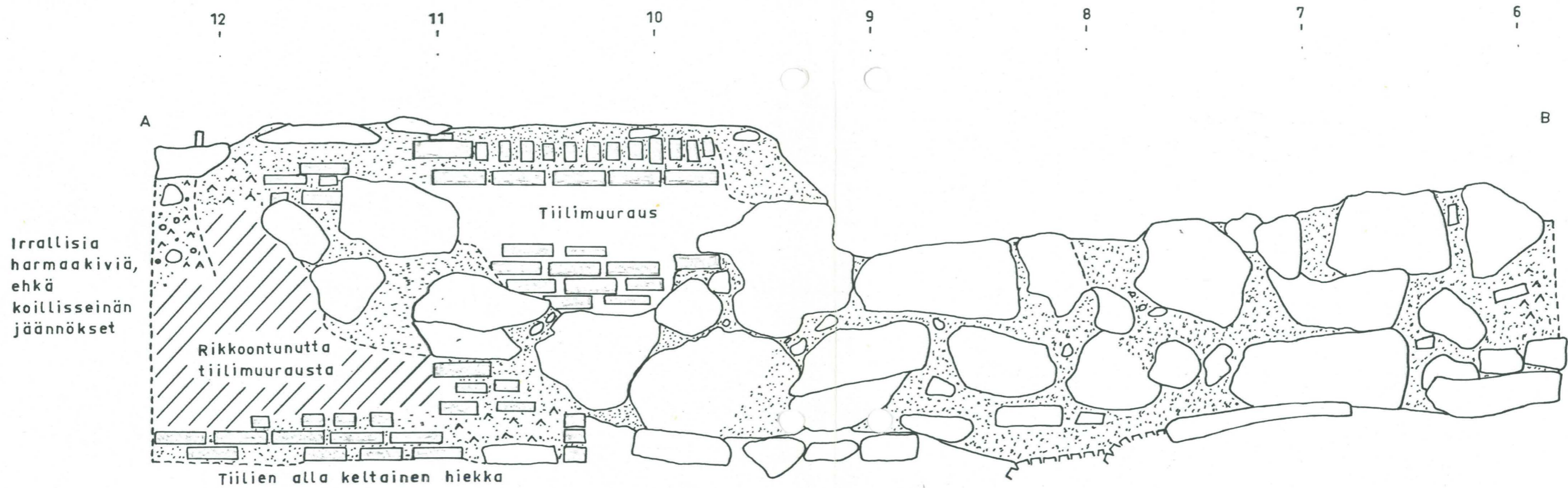
Hämeenkatu

Uusien rakennusten paikat merkitty
katkoviivoin

Vartiokuja

TURKU Hämeenkatu 28 (II 4,1)
 Talousseuran tontti
 Jäännös 1
 Profiili A-B
 MK 1:20
 15.5.1981
 NL
 Liite 2

Tiilien mittoja: 24 x 6/65cm
 26 x 7cm

- tiilimurska, laasti
- sora
- kallion reuna